

Evaluatie vroegsignalering van verwarde personen op straat

Zaanstreek-Waterland

Om de zorg voor verwarde personen overal te laten aansluiten en het aantal incidenten te verminderen is vorig jaar door kabinet en Vereniging van Nederlandse Gemeenten al het 'Aanjaagteam verwarde personen' ingesteld.

Minister Schippers zei vorig jaar dat het aantal mensen met psychiatrische problemen die voor overlast zorgen toe neemt. Ze verplicht iedere gemeente een plan van aanpak op te stellen en daarbij nauw samen te werken met politie, justitie en de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Het plan van aanpak bestaat uit drie pijlers: Vroegsignalering, Opvang en Vervoer.

Het Aanjaagteam moet ervoor zorgen dat alle gemeenten in de zomer van 2016 zo'n plan van aanpak hebben. Hoe ze de zorg en ondersteuning precies invullen, is aan de gemeenten zelf.

Het project VSO (Vroegsignalering verwarde personen op straat) geeft invulling aan de taak van de gemeente. Onder het motto 'klein, snel en samen' werken politie, GGD, GGZ en Brijder samen naar voorbeeld van de aanpak in de politieregio Noord Hollands Noorden. Het project is gestart op verzoek van de burgemeester van de gemeente Waterland, mevrouw Wagenaar-Kroon, bestuurlijk portefeuillehouder OGGZ voor de politie-eenheid Noord-Holland.

Het aantal incidenten van mensen met verward gedrag blijft stijgen

Dagelijks komt de politie in aanraking met OGGZ problematiek. De afkorting OGGZ staat voor Openbare Geestelijke Gezondheidszorg. In politiewerk betekent dit overlast door verwarde personen, vaak zorgmijders, die een veiligheidsprobleem in buurt en omgeving veroorzaken.

Landelijk vormt 20% van alle politie meldingen, OGGZ gerelateerde incidenten. Dit betekent 20% minder tijd voor kerntaken. Uit politiecijfers blijkt dat het aantal incidenten door verwarde personen de afgelopen jaren flink gestegen is. In Noord Holland is het aantal incidenten verdubbeld in vijf jaar.

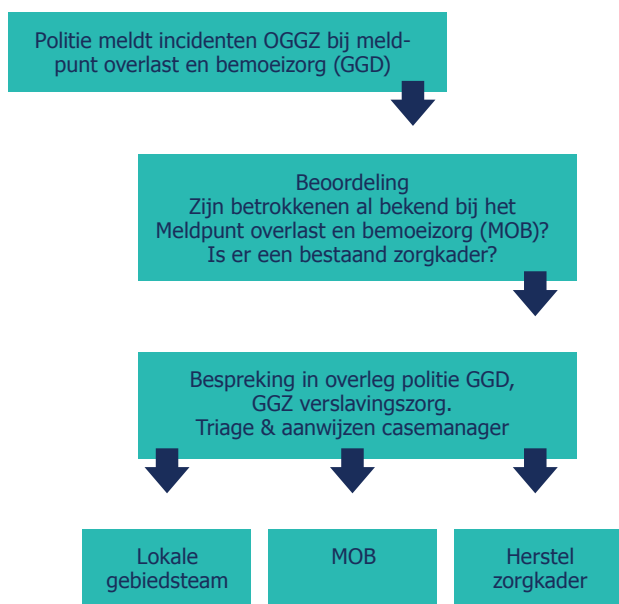
Tabel 1. Aantal geregistreerde incidenten met verwarde personen van 2011 tot en met 2015.

	2011	2012	2013	2014	2015
Eenheid Noord -Nederland	4.615	6.025	6.796	8.107	9.485
Eenheid Oost-Nederland	6.901	7.440	8.853	9.824	11.340
Eenheid Midden-Nederland	3.236	3.857	4.753	5.586	5.922
Eenheid Noord Holland	2.974	3.487	4.100	5.137	6.163
Eenheid Amsterdam	5.659	5.823	6.312	6.719	6.235
Eenheid Den Haag	3.723	4.268	5.197	5.717	6.863
Eenheid Rotterdam	4.085	4.078	4.850	6.230	6.450
Eenheid Zeeland-West-Brabant	3.354	3.659	4.523	4.742	5.390
Eenheid Oost-Brabant	2.719	2.938	3.240	3.861	4.236
Eenheid Limburg	2.746	2.702	3.197	3.449	3.747
	40.012	44.277	51.821	59.372	65.831

Bron: Nationale Politie

Werkwijze VSO

Het project VSO is op initiatief van de politie opgezet en sluit naadloos aan bij de opdracht van het ministerie van VWS aan de gemeenten. Deze opdracht luidt 'gemeenten dienen te beschikken over een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van verwarde personen'. Het project volgt de volgende werkwijze:

De politie registreert mensen met verward gedrag die overlast veroorzaken. Door een veranderende registratie, waarbij zowel op delict als op verward gedrag wordt geregistreerd, komen mensen met verward gedrag eerder en meer in beeld.

De politie en GGD (MOB) werken samen in het project VSO. Dagelijks ontvangt het MOB deze meldingen van de politie en zoekt uit of de betrokkene reeds in zorg is (geweest). Wekelijks is er overleg om deze meldingen te bespreken, afwisselend in Purmerend en Zaanstad. Hierin participeren naast de politie en het MOB ook Brijder Verslavingszorg en GGZ Dijk en Duin. Doel van het VSO is mensen met verward gedrag toe leiden naar een lokaal team, reguliere zorg of het herstellen van een reeds bestaand zorgkader.

Project VSO in cijfers

In 2015 zijn 141 meldingen gedaan en in de eerste helft van 2016 501 meldingen. Dit betekent ruim 20 meldingen per week. In de periode oktober 2015 t/m 19 juni 2016 heeft het MOB in totaal 642 meldingen over verwarde personen ontvangen. Deze 642 meldingen betreft 523 cliënten (zie tabel 2). Een cliënt kan voor meerdere incidenten worden gemeld. In gemeente Zaanstad, Oostzaan en Wormerland is het aantal cliënten vroegsignalering in het vierde kwartaal 2015 relatief laag. Dit komt omdat in deze gemeenten vanaf december gestart is met het aanmelden van cliënten. Een deel van de cliënten woont buiten de regio, maar is wel verward in de regio aangetroffen.

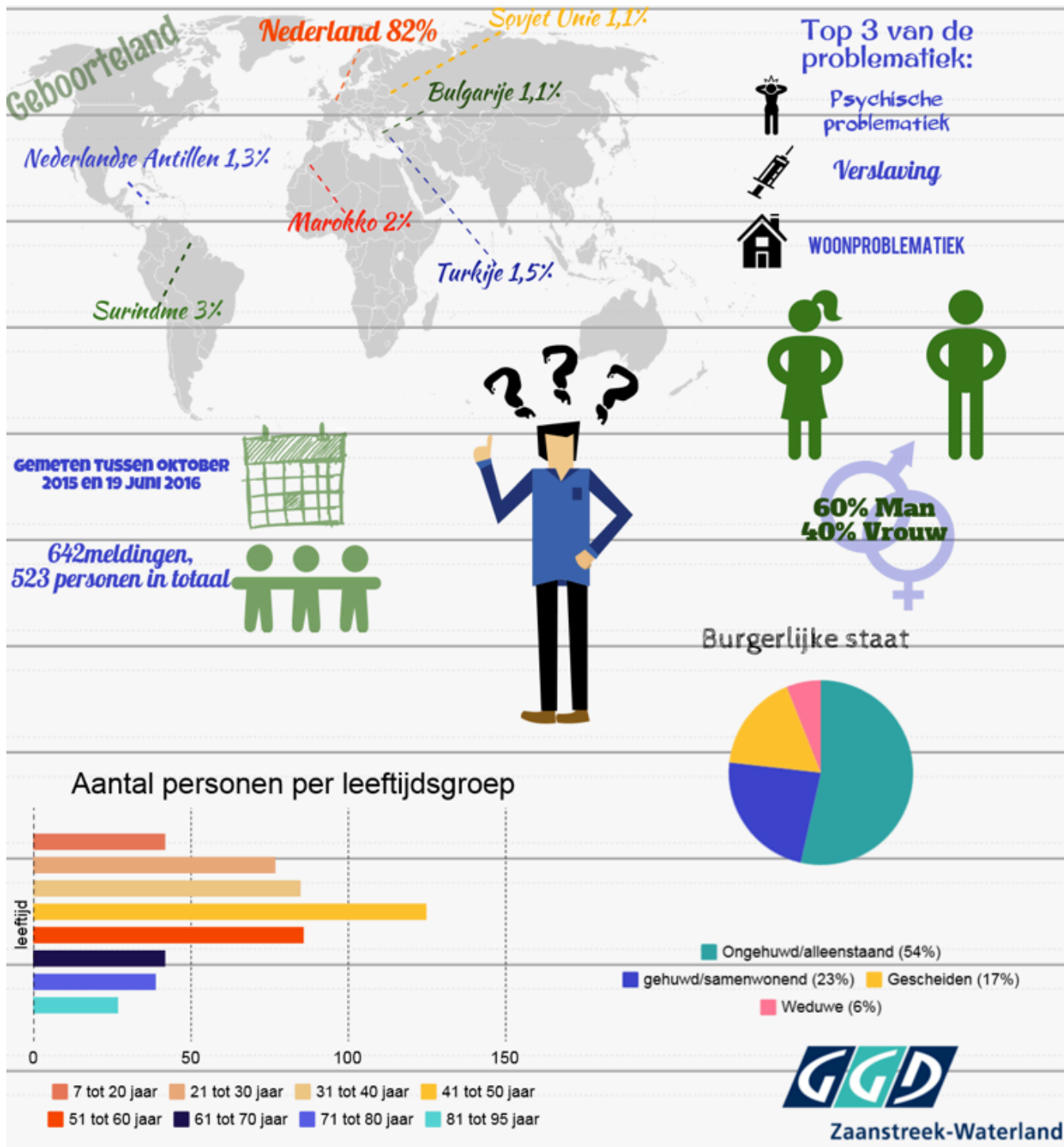
Tabel 2. Het aantal meldingen per kwartaal per gemeente.

	4de kwartaal 2015	1ste kwartaal 2016	2de kwartaal 2016**
Beemster	5	6	1
Edam-Volendam	9	7	9
Landsmeer	<5	<5	<5
Purmerend	61	105	57
Waterland	8	12	9
Wormerland	<5	12	5
Zeevang*	0	5	<5
Zaanstad	37	104	110
Oostzaan	<5	7	<5
Buiten de regio	8	21	17
Onbekend, zwevend binnen de regio	1	3	0
Totaal	141	286	215

* in verband met de vergelijkbaarheid van gemeenten tussen 2015 en 2016 is Zeevang apart vermeld.

** Het betreft hier de meldingen t/m 19 juni 2016.

Achtergrondkenmerken vroegsignalering politiemeldingen

Casus

Melding van politie via Vroegsignalering overleg (VSO). 35-jarige man meldt zich bij de politie dat de burens hem of zijn kinderen willen vermoorden. Hij hoort de burens de hele dag zeggen: "We maken hem dood." Man is bekend bij de politie, woont na detentie bij zijn zus met wie hij regelmatig hoog oplopende ruzies heeft gehad. Bekend bij Veilig Thuis en bij het Veiligheids-huis na bedreiging van zijn zus en ex-vrouw. Na die incidenten beoordeeld door de crisisdienst met wie de man weigert te praten. Dus al jaren bekend bij diverse instanties zonder dat behandeling van de grond komt. GGD gaat op huisbezoek en vraagt samen met de crisisdienst een Rechterlijke Machtiging aan omdat de man duidelijk paranoïde psychotisch is. Onder druk van een dreigende opname en dwangbehandeling, stemt de man in met behandeling bij Palier en depotmedicatie.

Eerste resultaten van de samenwerking en werkwijze vroegsignalering

- 43% van de meldingen betreft cliënten zonder zorgkader en wordt doorgeleid naar het Meldpunt Overlast en Bemoezorg. Ongeveer 30% van deze betrokkenen is nog nooit eerder in beeld geweest bij de zorgverlening. Dat deze 'onbekende verwarde personen' toegeleid worden naar de zorg is een belangrijke meerwaarde van de pilot.
- Korte lijnen, goede en snelle informatie. Door de politiemeldingen krijgen zorgverleners beter zicht op de problematiek en krijgt de politie snel helderheid of/waar de personen in zorg zijn. Het MOB is de verbindende schakel tussen politie en hulpverlening.
- Snel toeleiden naar en herstel van zorgkader. Ruim de helft van de betrokkenen is reeds in zorg. Met deze zorgaanbieders is contact geweest, waarbij de situatie is gemeld en het zorgkader wordt hersteld. Politie krijgt meer zicht op de hulpverlenende instanties en de hulpverleners krijgen meer zicht op het gedrag van hun cliënten in de openbare ruimte. Dit kan meegenomen worden in het behandelplan.
- Betere zorg voor verwarde personen. De vroeg signalering leidt tot een snelle, duurzame en sluitende aanpak van zorg en ondersteuning. Er is minder stigmatisering doordat iemand niet in een politiecel belandt maar zorg krijgt. Wel is bemoezorg nodig om deze mensen toe te leiden, soms met drang. Efficiënte inzet van de politie doordat zij minder tijd kwijt zijn aan zorg voor verwarde personen.

- De veiligheid in de wijk neemt toe. De overlast neemt uiteindelijk af doordat personen behandeld worden. Hierdoor werken wij mee aan een gezonde en veilige regio.

Casus

Melding van politie via VSO. Een 41-jarige moeder van twee kinderen van 8 en 11 jaar doet een suïcidepoging met een overdosis insuline in haar eigen woning nadat haar man heeft gezegd te willen scheiden. Ze heeft diabetes en een flinke voorraad insuline in huis. Ze wordt gevonden door haar kinderen en weigert zich naar het ziekenhuis te laten vervoeren. Ze krijgt rustgevendende medicatie en wordt met overmacht afgevoerd. De politie maakt zich grote zorgen over deze vrouw. Huisbezoek door de GGD/MOB bij de moeder van mevrouw, waar ze tijdelijk verblijft. Ze heeft 6 jaar geleden ook al een suïcidepoging gedaan en vertelt dat ze niet echt dood wilde, dan had ze meer ingespoten, net als haar vader die hiermee suïcide heeft gepleegd. Mevrouw wordt aangemeld bij de praktijkondersteuner van de huisarts voor psychische ondersteuning. Aangemeld bij het jeugdteam waar gesprekken plaatsvinden met jeugdbescherming. Er komt een duidelijke bezoekregeling. Echtgenoot wordt gestimuleerd actief op zoek te gaan naar andere woonruimte.

Colofon

Uitgave:	GGD Zaanstreek-Waterland, juni 2016
Auteurs:	Martine Mulder, Ghislaine van Nooijen Kooij, Helen Daniels en Annemiek Molleman
Vormgeving:	Team Klijnsma
Infographic:	Janneke Meijering
Adres:	GGD Zaanstreek-Waterland Sector Strategie en Ontwikkeling en Sector Preventie en Zorg Postbus 2056, 1500 GB Zaandam, Tel. (0900) 254 54 54, www.ggdzw.nl

Voor vragen en opmerkingen over deze factsheet kunt u mailen naar epi@ggdzw.nl

Overname van gegevens is toegestaan, mits voorzien van de volgende bronvermelding:
GGD Zaanstreek-Waterland. Evaluatie vroegsignalering van verwarde personen op straat. Zaandam, juni 2016.